

Til: Dekanaten og instituttledere

Dato: 26.10.2015

Undervisningsledelse og hovedutfordringer vedrørende undervisningsplanlegging:

Dekanaten ønsker en gjennomgang av dagens organisering av utdanningsledelse der formålet er å styrke den faglige oppfølgingen av utdanningen. Nedenfor skisseres noen hovedutfordringer i dagens organisering av undervisningen og noen forslag til endringer. Saken har tidligere vært diskutert i dekanaten 26. august og 8. september.

- 1. Ansvar for undervisningen er fragmentert.** Instituttene er frakoblet det som gjelder undervisningen. Dette får konsekvenser både for oppfølgingen av undervisningsfeltet, der undervisningen i stor grad er «privatisert» for den enkelte lærer, og for utviklingen av rettsstudiet. En følge av fragmentert ansvarsdeling er at det mangler et overordnet blikk på utdanningen som en helhet.
Det er et delt ansvar mellom studieårsansvarlige og ansvarlig faglærere ift oppfølging av fagene på studieårene, noe som fører til at det er ulik praksis i spørsmål som gjelder undervisning, og i oppfølgingen av vedtak.
- 2. Det foreligger ikke per i dag en overordnet plan for eller styring av hvordan vi bruker de interne lærerressursene til undervisning.** Konsekvensen blir at det i enkelte fag så å si kun er eksterne undervisere. Det kan bli tilfeldig hvordan lærerressursene fordeles på de ulike undervisningsformene og det blir store ulikheter på den interne lærerdekningen mellom de fire studieårene. Eksempel på det siste er at hvis den interne lærerdekningen på 3. studieår er forbedret, resulterer det i færre interne lærere på 1. studieår, siden de fleste lærerne på IFP kan undervise på begge studieår.
- 3. Frikjøp og andre permisjoner blir ikke etterfylt med lærere.** Eksempelvis er det i forbindelse med SFF frikjøpt mange lærere (i ulike %-andeler) over flere år, uten at det er satt inn undervisningsressurser til å fylle frikjøpene.
- 4. Det er svært ulik praksis fra fag til fag hvorvidt ansvarlig faglærer tar ansvar for**

rekruttering av lærere til kursundervisning innen sitt fag, og i hvilken grad de tar ansvar for å informere/involvere de eksterne lærerne i undervisningsopplegget. Dette ansvaret overlates i stor grad til undervisningsplanleggerne. Dette gjelder ikke valgemner, da de ansvarlige faglærerne tar større ansvar for lærersituasjonen her.

- 5. Undervisningsplanleggingen krever stor grad av individuell tilpasning for den enkelte lærer og må tilpasses lærernes andre aktiviteter.** Det oppleves i mange tilfeller som at undervisningen har lavest prioritet. Dette kan også gjelde aktiviteter som foregår utenfor UiO. Oversikter fra undervisningsregnskapet viser at lærerne fyller plikten, men at denne i stor grad ofte fylles opp av andre aktiviteter/fritak enn undervisning i klasserom.

Vi ser at utfordringene som beskrives i punktene over kan få konsekvenser for kvaliteten på undervisningen. Dette gjelder både omfanget av og kvaliteten på den forskningsbaserte undervisningen vi tilbyr studentene, samt konsekvenser for utvikling og kvalitetssikring av opplegget rundt selve undervisningen.

Undervisningsplanleggerens rolle i kortversjon:

Undervisningsplanleggerne har en sentral rolle i fordelingen av lærerressurser til undervisningen. Her beskrives kort de ulike aktivitetene undervisningsplanleggerne er involvert i per i dag.

Undervisningsplanleggerne har en del felles rutiner, men de forholder seg til ulike studieårsansvarlige og forskjellige institutter, og derfor vil også rollen deres variere noe.

Undervisningsplanleggerne lager utkast til semesterplan med antall timer for de enkelte fag og plassering av fagene gjennom semesteret, som studieårsansvarlige tar videre med de ansvarlige faglærerne og kommer med eventuelle endringer. Noen studieårsansvarlige har møte med sine ansvarlig faglærere, andre har kommunikasjon på epost.

Undervisningsplanlegger hører med de ansvarlige faglærerne hvilke personer de ønsker å bruke til forelesninger, kurs og smågruppeundervisning (basisgrupper, PBL) til neste semester. Undervisningsplanlegger lager en oversikt over hvilke lærere som underviser inneværende semester og tidligere semestre, i tillegg en oversikt over andre lærere som har vist interesse for å undervise.

Undervisningsplanlegger melder tilbake om at de i flere tilfeller ikke får tilbakemelding fra ansvarlig faglærere og studieårsansvarlige ved spørsmål knyttet til både godkjenning av eksterne lærere til undervisning, og til fordeling av lærere i undervisningen i enkeltfag.

Ved mangel på lærere kontakter undervisningsplanlegger ansvarlig faglærer for å få navn på mulige eksterne lærere som kan undervise. Ansvarlig faglærer har ansvaret for å skaffe lærere i henhold til instruksjonen, men i praksis er det ofte undervisningsplanlegger som har kontakt utad og kommer med forslag. Noen lærere har forslag til nye lærere men det er ofte til interne lærere og stipendiater som ikke har kapasitet til å undervise. Det finnes noen med noen kontakter utad som kan foreslå aktuelle navn, men ofte blir planlegger den som får ansvaret for at vi har nok lærere til å fylle undervisningen.

Det er et unntak for 1. studieår der en del ansvarlige faglærere selv tar kontakt med eksterne for å forhøre seg om undervisning, mens den videre kontakten for å planlegge skjer mellom undervisningsplanlegger og ekstern lærer.

På 2. og 4. studieår sender undervisningsplanlegger ut epost om undervisningsønsker til vitenskapelig ansatte på alle aktuelle institutter. Listen over lærere som ønsker å undervise i de ulike fagene sendes til ansvarlig faglærer som har siste ord ift hvem som settes opp på undervisning. Interne lærere prioriteres ved planlegging for å fylle undervisningsplikten.

Endelig godkjenning av alle lærere skjer i samarbeid med ansvarlig faglærer.

Nytt de siste årene er at det gjennomføres møter mellom studiedekan, studieårsansvarlig, undervisningsplanlegger og seksjonsleder for studieseksjonen hvert år. På møtet gjennomgås blant annet fordelingen mellom interne og eksterne lærere det foregående semesteret/året samt oversikt over tilgjengelige lærere det påfølgende semesteret/året.

Nøkkelpersoner:

For å sikre kvalitet i undervisningen og møte hovedutfordringene som er beskrevet over kan det være nødvendig å tydeliggjøre ansvarsområdene til de enkelte nøkkelpersonene.

Studiedekanen (og PMR) er øverste ansvarlig for undervisningen på masterstudiet i rettsvitenskap og de internasjonale studieprogrammene på fakultetet. Studiedekanen ser studieårene på tvers, og kan bidra til å sikre god og rettfærdig fordeling av interne ressurser på studieårene.

Instituttleder har personalansvar for de enkelte lærerne på instituttet og bør i oppfølgingen av de ansatte i eksempelvis medarbeidersamtaler følge opp undervisningsaktiviteter i like stor grad som forskningsaktiviteter. Instituttleder er involvert i nyansettelser samt i enkeltlærernes frikjøp og permisjoner. Instituttleder bør i større grad samarbeide med de studieårsansvarlige, slik at det oppnås en god fordeling av undervisningsressursene på de ulike studieårene, og se på utfordringer mht lærersituasjonen i faget for kommende år. For å sikre et slikt samarbeid foreslås det at instituttleder deltar på det tidligere nevnte årlige møte mellom studiedekan, studieårsansvarlige, undervisningsplanlegger og seksjonssjef for studieseksjonen. Dette bør i

tilfellet formaliseres i instruksen for studieårsansvarlige. Til dette møtet har administrasjonen med det siste undervisningsregnskapet for instituttets ansatte, samt oversikter over interne og eksterne lærere i de enkelte fag innenfor studieåret, som grunnlag for å se på tilgangen og fordelingen av undervisningsressursene.

De **studieårsansvarlige** har overordnet kvalitetsansvar på sitt studieår, og ansvar for å orientere studiedekanen og PMR om status på sitt studieår. De har ifølge instruksen ansvar for å avgi innstilling om ansvarlig faglærer, overordnet ansvar for rekruttering av eksterne lærere, ansvar for fordeling av undervisningsaktivitetene (semesteroversikter), og skal i samarbeid med ansvarlig faglærer sørge for at undervisningen «så langt som mulig skjer i samsvar med de prinsipper som er nedfelt i studieordningen». De studieårsansvarlige har i så måte et overordnet ansvar for å sikre en god fordeling av undervisningsressursene på eget studieår. Det bør vurderes om funksjonen til de studieårsansvarlige bør bygges ut, om instruksen bør tydeliggjøres eller eventuelt om det bør gjøres noe med avlønningen av de studieårsansvarlige.

I instruksen til **ansvarlig faglærer** står det at de har ansvar for å rekruttere lærere i eget fag. Eksterne lærere er ikke presisert her, og det bør vurderes om dette bør endres. Ansvarlig faglærer skal videre foreta fordeling av undervisningstimer mellom de ulike undervisningsformene, i samarbeid med undervisningsplanlegger. Som nevnt ovenfor er det ulikt i hvilken grad ansvarlig faglærer tar dette ansvaret. Studieårsansvarlig bør følge opp dette dersom det ikke fungerer i henhold til instruksen, slik at det ikke er undervisningsplanlegger som får dette ansvaret.

Undervisningsplanlegger bistår generelt de studieårsansvarlige og ansvarlige faglærere med informasjon og råd. De innehar en god oversikt over hvem som har undervist i de ulike fagene i de siste semestrene, og utarbeider og vedlikeholder læreroversikter for de enkelte fagene og studieårene. De innkaller til lærermøter for de ansvarlige faglærerne ved behov. Undervisningsplanleggerne opplever imidlertid det som problematisk at enkelte ansvarlige faglærere (og studieårsansvarlige) ikke fullt ut tar ansvaret med å sikre lærerressurser for de planlagte undervisningsaktivitetene. Spesielt gjelder dette rekruttering av eksterne lærere til undervisning.

Oppsummering:

Ved å tydeliggjøre rollen til de enkelte involverte i fordelingen av lærerressurser til undervisning vil vi kunne oppnå bedre kvalitet på undervisningen og forbedrede rutiner. Spesielt bør det sees på rollen til studieårsansvarlige.

De studieårsansvarlige har en særskilt nøkkelrolle som ansvarlige for kvalitet på eget studieår. Selv om det er de ansvarlige faglærerne som har ansvar for å rekruttere lærere og fordele undervisningen i sitt fag, bør de studieårsansvarlige ha et oppfølgingsansvar der ikke dette fungerer i henhold til instruksen. De studieårsansvarlige har helhetlig oversikt over studiet og

kan sikre en bedre utnyttelse av undervisningsressursene, og se fagene mer på tvers innenfor det enkelte studieår. Ved en tydelig rolle for de studieårsansvarlige vil det kunne føre til større likhet i hvordan de enkelte fagene administreres, gi bedre oversikt over undervisningsplanleggingen og likere rutiner. Man vil oppnå å se undervisnings- og evalueringsformer mer under ett og dermed en bedre sammenheng mellom undervisning og vurdering. En endring som skissert ovenfor er avhengig av at vi får til en attraktiv rolle og at vi får på plass studieårsansvarlige som ønsker denne rollen, og som får myndigheten til å foreta endringer. De studieårsansvarlige bør få et B-tillegg, heller enn å øke fradrag i undervisningsplikten, siden det er viktig at de beholder undervisning og kontakt med studenter og lærere. Vi vil også kunne forbedre den faglige implementering av vedtak med en slik ordning, med kortere vei mellom vedtakene og de som skal implementere disse.

Det foreslås at studieårsansvarlig initierer det årlige møtet (beskrevet ovenfor) med instituttledere i oppfølging av enkeltlærere til undervisning.

Spørsmål til dekanatet:

Er det behov for å tydeliggjøre instruksjonen for de ulike nøkkelpersonene? I så fall hva er det dekanatet ser som viktigst å endre?

Dekanatet bes ta stilling til spørsmålet om avlønning i form av B-tillegg for studieårsansvarlige, og størrelsen på dette.

Videre saksgang:

Saken diskuteres i dekanatet 28. oktober og i Instituttledermøtet 25. november, før den orienteres om i PMR. Arbeidet med å rekruttere nye studieårsansvarlige bør skje snarlig, for å ha dem på plass fra 1.1.2016.

Saksbehandler:

Julie Orning

Telefon: 22 85 98 06,

epost: julie.orning@jus.uio.no